

Силабус навчальної дисципліни
«Захист прав людини під час збройних конфліктів»

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Освітньо-професійна програма: Міжнародне право

Рік навчання: 4, Семестр: 7

Кількість кредитів: 150

Мова викладання: українська

Підсумковий контроль: диференційований залік

Форма проведення занять: лекції, семінарські.

Назва курсу	«Захист прав людини під час збройних конфліктів»
Електронна версія курсу	https://moodle.dpu.edu.ua/

Коротка анотація до курсу: Навчальна дисципліна «Захист прав людини під час збройних конфліктів» належить до вибіркових дисциплін для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня. Курс спрямований на формування ґрунтовних теоретичних і практичних знань щодо механізмів забезпечення та захисту прав людини в умовах міжнародних і неміжнародних збройних конфліктів, а також ознайомлення з нормами міжнародного гуманітарного права та міжнародного права у сфері прав людини.

У межах дисципліни студенти вивчають ключові принципи міжнародного гуманітарного права, співвідношення норм МГП та міжнародного правозахисного права, особливості реагування на порушення прав людини, порядок документування воєнних злочинів, а також механізми взаємодії з міжнародними органами та інституціями, що здійснюють моніторинг та захист прав людини. Окрема увага приділяється аналізу практичних кейсів, рішень міжнародних судів та практиці міжнародних організацій.

Вивчення курсу дозволяє здобувачам оволодіти інструментами ідентифікації та оцінювання порушень прав людини, навичками правового аналізу ситуацій, пов'язаних зі збройними конфліктами, а також розумінням сучасних підходів до захисту осіб, постраждалих унаслідок воєнних дій.

Схема дисципліни:

№ з/п	Тема
Тема 1	Поняття та класифікація збройних конфліктів
Тема 2	Джерела і принципи міжнародного гуманітарного права
Тема 3	Правовий статус цивільних осіб у збройному конфлікті
Тема 4	Правила поводження з військовополоненими
Тема 5	Захист медичного персоналу та гуманітарних працівників
Тема 6	Охорона прав біженців і шукачів притулку, спричинених конфліктом

Тема 7	Заборона використання заборонених видів озброєння
Тема 8	Роль міжнародних судових інституцій у переслідуванні воєнних злочинів

1. Формат курсу: очний та змішаний

2. Компетентності, які мають бути сформовані у результаті опанування навчальної дисципліни:

- Здатність спілкуватися державною та іноземними мовами як усно, так і письмово.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність працювати в міжнародному контексті.
- Здатність захищати національні інтереси власної держави за допомогою міжнародно - правових інструментів.
- Уміння надавати юридичні висновки й консультації з питань міжнародного права, національного права України та інших держав.
- Здатність адаптувати та використовувати міжнародно-правові норми та принципи в національній правовій системі.
- Здатність проведення порівняльно-правових досліджень окремих галузей та інститутів права.

Результати навчання:

–Визначати сучасні досягнення міжнародного права (публічного та приватного), порівняльного законодавства, виявляти в подіях і фактах міжнародного життя тенденції та закономірності, формулювати їх та визначати пов'язані з ними майбутні можливості й ризики.

–Знати основні галузі та інститути міжнародного публічного права, міжнародного приватного права; глибоко розуміти основні інститути порівняльного правознавства.

–Формулювати концептуальні схеми вирішення міжнародно-правових і національно-правових проблем, аналізувати правові концепції на предмет логічної послідовності та практичної адекватності.

–Аналізувати зібрану й оброблену інформацію про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, складати аналітичні довідки, звіти й інші форми представлення результатів аналізу з правильним оформленням посилань на норми міжнародного та національного (українського та закордонного) права.

–Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.

3. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	22
Семінарські заняття	18
Самостійна робота	108
Індивідуальна робота	2

4. Технічне й програмне забезпечення /обладнання. У період сесії бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з викладачем з приводу проведення занять та консультацій. У міжсесійний період комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу Internet), доступ до платформи MOODLE, та оргтехніку для комунікації з викладачем та підготовки (друку) рефератів, проектів та інших письмових робіт.

5. НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Шкала та критерії перезарахування результатів навчання, здобутих в неформальній освіті здобувача (до 25% обсягу контактних годин дисципліни)

Кількість балів	Форма заняття та діяльності	Критерії оцінювання	Рекомендовані ресурси для здобуття результату
10	Індивідуальна робота	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату обсягом 30 годин (1 кредит ECTS) або більше	Масові онлайн курси https://www.dpu.edu.ua/osvita/neformalnainformalna-osvita
2(3)	Семінарське заняття	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату за темою семінарського заняття	Масові онлайн курси на платформі EdERA, Prometheus, YouControl Academy тощо.
0		Відсутній результат або результат не відповідає тематиці дисципліни	

6. Політика оцінювання

Сума балів за 100 бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
			Екзамен, курсова робота, практика	Залік
90-100	A	відмінно	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	добре	
70-79	C	добре		
60-69	D	задовільно	задовільно	
50-59	E	достатньо		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно	не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу		

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу дирекції Факультету за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

Загальна система оцінювання курсу	Виконання всіх видів навчальних робіт впродовж семестру / екзамен - 50/50%
Семінарські заняття	На семінарських заняттях кожен студент з кожної теми виконує індивідуальні завдання. Рівень знань оцінюється наступним чином: «відмінно» – за умови, що здобувач вищої освіти дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, пропонує правильні рішення задач та вправ, демонструє знання матеріалу підручників, посібників,

	інструкцій, робить самостійні узагальнення і висновки, акуратно оформляє завдання, відвідував лекційні заняття, має конспект лекцій чи підготував реферати з основних тем курсу; «добре» - коли здобувач вищої освіти володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, використанні правових категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується, самостійно виправляє помилки і знаходить правильні відповіді, відвідував лекційні заняття, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу; «задовільно» - коли здобувач вищої освіти дає правильні відповіді не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за відповідною темою та ступінь самостійності виконаних завдань; «незадовільно з можливістю повторного складання» - якщо студент дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки. Має неповний конспект лекцій. Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне (перший і другий змістовний модулі) та підсумкове засвоєння теоретичного матеріалу (залікова робота).
Вимоги до самостійної роботи	За кожною темою курсу виконується самостійна робота, що передбачає систематизацію та узагальнення вивченого матеріалу за допомогою побудови схем–моделей та використання графічного і табличного методів. Завдання самостійної роботи мають бути виконані без сторонньої допомоги, творчо, плагіат категорично заборонений. Оцінюється якість та оригінальність наведених схем, моделей тощо. Самостійна робота повинна бути надіслана у впродовж 5 днів після семінарського заняття, на якому була розглянута відповідна тема курсу. Самостійна робота може бути максимально оцінена в 1 бал (за кожен тему).
Умови підсумкового контролю	Підсумкова (загальна) оцінка з курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних здобувачем вищої освіти за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне (перший і другий змістовний модулі) та підсумкове засвоєння теоретичного матеріалу (залікова робота).

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Міжнародне гуманітарне право : навч.-метод. посіб. / за ред. О. В. Бігняка. – Одеса : Видав. дім «Гельветика», 2022. – 136 с.
2. Катеренчук І.С. міжнародне гуманітарне право під час воєнного стану. Правова система держави: проблеми формування та перспективи розвитку в контексті євроінтеграції : матеріали Всеукр. наук.конф., м.Одеса, 9 грудня 2022р. Одеса: ОДУВС, 2022. 82 с. С. 34-37.
3. Журавльов Д., Дрозд О., Копотун І. Міжнародне гуманітарне право. Особливості застосування в умовах збройної агресії РФ проти України : підручник. Вид. дім "Професіонал", 2023. 598 с.
4. Міжнародне гуманітарне право : посібник для працівників Держ. кримінал.-викон. служби України / Т. Короткий, А. Галай, М. Єлігулашвілі, І. Заворотько, М. Пашковський, В. Пузирний, Н. Хендель ; за заг. ред. віцепрезидента УАМП Т. Короткого ; Пенітенціарна академія України; УГСПЛ. – Київ; Одеса : Фенікс, 2023. – 236 с.
5. Татаренко Г. В., Котова Л. В. Проблеми імплементації норм міжнародного гуманітарного права щодо правового статусу військовополонених. *Центральноукраїнський вісник права та публічного управління*. 2023. № 3. С. 72–82. URL: <https://doi.org/10.32782/cuj-2023-3-9>.

Допоміжна

1. Цевух А. І. Відповідальність за порушення норм міжнародного гуманітарного права / А. І. Цевух, М. Ю. Якимчук, Ю. В. Градиська // Науковий вісник Ужгородського університету: серія: Право / голов. ред. Ю. М. Бисага – Ужгород: Видавничий дім "Гельветика", 2023. –Т. 3. Вип. 75. – С.204-209. – Бібліогр.: с. 208-209.

2. Перша Женевська конвенція про покращення долі поранених і хворих в діючих арміях 1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/995_151#Text

3. Друга Женевська конвенція про покращення долі поранених, хворих і осіб, що зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі 1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/995_152#Text

4. Третя Женевська конвенція про поводження з військовополоненими 1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/995_153#Text

5. Четверта Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни 1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/995_154#Text

6. Додатковий протокол I щодо захисту жертв міжнародних збройних конфліктів 1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/995_199#Text

7. Додатковий протокол II щодо захисту жертв збройних конфліктів не міжнародного характеру 1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/995_200#Text

8. Додатковий протокол III щодо прийняття додаткової емблеми 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/995_g74#Text

9. IV Гаазька конвенція про закони і звичай суходільної війни IV Гаазької конвенції 1907 р. URL: https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/995_222#Text

10. Гаазька конвенція щодо захисту культурних цінностей у випадку збройного конфлікту 1954 р URL: https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/995_157#Text Конвенція про незастосування строків давності до воєнних злочинів і злочинів проти людяності 1968 р. URL: https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/995_168#Text.

11. Конвенція про вербування, використання і навчання найманців 1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/995_103#Text.

12. Римський Статут Міжнародного кримінального суду 1998 р. URL: https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/995_588#Text

13. Угода про першочергові заходи по захисту жертв збройних конфліктів 1993 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/997_037#Text

14. Протокол про заборону застосування на війні задушливих, отруйних та інших подібних газів і бактеріологічних засобів 1925 р. URL: https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/995_198#Text

15. Конвенція про заборону розробки, виробництва і накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсичної зброї та про їх знищення 1972. URL: https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/995_054#Text

16. Конвенція про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що завдають надмірних ушкоджень або мають не вибірккову дію 1980 р. URL: https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/995_266#Text

Інформаційні ресурси Інтернет

1. Міжнародний Комітет Червоного Хреста. URL: www.icrc.org

2. Упсальська програма даних про конфлікти (Uppsala Conflict Data Program). URL: www.ucdp.uu.se

3. Сайт проекту «Воєнні злочини» (Crimes of War). URL: www.crimesofwar.org

4. Міжнародний кримінальний суд. URL: www.icc-cpi.int

5. Міжнародний кримінальний трибунал щодо колишньої Югославії. URL: www.icty.org

6. Міжнародний кримінальний трибунал щодо Руанди. URL: www.ictr.org

Міжнародні видання

1. Consequences of the Russian Federation's aggression against Ukraine, Opinion of PACE № 300(2022) (2022). <https://pace.coe.int/en/files/29885>.

2. Butkevych O. The law of war as a source of contemporary branches of international law. *Uzhhorod National University Herald. Series: Law*. 2023. T. 2, № 74. C. 143–148. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.74.57>.
3. International Review of the Red Cross , Volume 104 , Issue 920-921: How International Humanitarian Law Develops , August 2022 , pp. 1725 – 1761.
4. Winter E. The Compatibility of Autonomous Weapons with the Principles of International Humanitarian Law. *Journal of Conflict and Security Law*. 2022. Vol. 27, no. 1. P. 1–20. URL: <https://doi.org/10.1093/jcsl/krac001>.
5. Command responsibility of autonomous weapons under international humanitarian law / Y. Gunawan et al. *Cogent Social Sciences*. 2022. Vol. 8, no. 1. URL: <https://doi.org/10.1080/23311886.2022.2139906>.